

Ministru kabineta noteikumi Nr.291

Rīgā 2003.gada 3.jūnijā (prot. Nr.32 31.§)

Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem

Izdoti saskaņā ar [Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma](#) 17.panta pirmo daļu

I. Vispārīgais jautājums

1. Noteikumi nosaka prasības, kas jāievēro sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un sociālā darba sociālo pakalpojumu sniedzējiem (turpmāk — sociālo pakalpojumu sniedzējs):

1.1. vispārīgās prasības sociālo pakalpojumu sniedzēju darbībai;

1.2. prasības, kas sociālo pakalpojumu sniedzējiem jāievēro pakalpojumu sniegšanas procesā;

1.3. prasības, kas noteiktas sociālo pakalpojumu sniegšanas vietai, ja attiecīgais sociālais pakalpojums netiek sniegts klienta dzīvesvietā.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

II. Vispārīgās prasības sociālo pakalpojumu sniedzēju darbībai

2. Lai optimāli apmierinātu klienta vajadzības, sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina:

2.1. informācijas pieejamību par sociālo pakalpojumu sniedzēja mērķiem, uzdevumiem, funkcijām un organizatorisko struktūru;

2.2. atbilstošu skaitu darbinieku (nepieciešamo darbinieku skaitu nosaka sociālā pakalpojuma sniedzēja institūcijas vadītājs vai augstāka institūcija pēc sociālo pakalpojumu sniedzēja institūcijas vadītāja priekšlikuma) ar attiecīgu izglītību (darbinieki, kuriem ir [Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma](#) 41. un 42.pantā noteiktā izglītība);

2.3. vienmērīgu un racionālu darba uzdevumu sadali starp darbiniekiem;

2.4. regulāru kvalifikācijas celšanu katru gadu darbiniekiem, kuri strādā ar klientiem:

2.4.1. institūcijas vadītājam un sociālajam darbiniekam — ne mazāk par 24 stundām gadā;

2.4.2. sociālās palīdzības organizatoram, sociālajam aprūpētājam un sociālajam rehabilitētājam — ne mazāk par 16 stundām gadā;

2.4.3. aprūpētājam — ne mazāk par astoņām stundām gadā;

2.4.4. pārējiem darbiniekiem — atbilstoši nepieciešamībai;

2.5. sociālo pakalpojumu sniedzēja uzturēšanai nepieciešamo resursu piesaisti;

2.6. finansējuma racionālu un efektīvu izlietojumu;

2.7. darba aizsardzības, vides drošības, ugunsdrošības un higiēnas prasību ievērošanu;

2.8. ar klientu saistītās informācijas iegūšanu, lietošanu un glabāšanu atbilstoši ierobežotas pieejamības informācijas statusam;

2.9. klienta privātās dzīves neaizskaramību;

2.10. klienta funkcionālo spēju novērtēšanu;

2.11. iespēju klientam saņemt pirmo palīdzību;

2.12. sadarbību ar klienta pašvaldības sociālo dienestu un citām institūcijām;

2.13. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes procesa izvērtēšanu ne retāk kā reizi sešos mēnešos sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās, kur nodrošina izmitināšanu;

2.14. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes procesa izvērtēšanu ne retāk kā reizi 12 mēnešos vai pēc attiecīgā sociālo pakalpojumu kursa beigām sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās, kur nenodrošina izmitināšanu.

(Grozīts ar MK 27.12.2005. noteikumiem Nr.1008; MK 20.03.2007. noteikumiem Nr.190; MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889; 2.4.apakšpunktu nepiemēro līdz 31.12.2012., sk. 104.punktu)

3. Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina iespēju klientam vai viņa likumiskajam pārstāvim iesniegt sūdzības vai sniegt mutiskus vai rakstiskus priekšlikumus par sociālo pakalpojumu sniedzēja darba uzlabošanu, kā arī izskata un izvērtē iesniegtos priekšlikumus un sūdzības.

4. Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina klientam informāciju:

4.1. par sociālo pakalpojumu sniedzēja darba organizāciju;

4.2. par sniedzamajiem sociālajiem pakalpojumiem un to saņemšanas iespējām, mērķiem, iespējamo ietekmi uz klienta pašaprūpi un sociālās funkcionēšanas uzlabošanu;

4.3. par katra sociālā pakalpojuma cenu un samaksas kārtību.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

5. Sociālo pakalpojumu sniedzēja institūcijas teritorijā vide ir piemērota personām ar pārvietošanās grūtībām.

6. Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina klientiem un apmeklētājiem uzgaidāmo telpu ar sēdvietām un iespēju izmantot sanitāro telpu.

6.¹ Ja saskaņā ar šo noteikumu prasībām pakalpojumu sniedzējam ir pienākums veidot klienta lietu (bērniem – bērna personas lietu), to glabā 10 gadus pēc pakalpojuma sniegšanas izbeigšanas.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

III. Prasības pašvaldību sociālajam dienestam

7. Pašvaldības sociālajā dienestā ar klientiem strādā sociālā darba speciālisti (ne mazāk kā trīs), tai skaitā viens sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm ar bērniem, otrs – darbam ar pilngadīgām personām un trešais – sociālās palīdzības organizators. Sociālā dienesta vadītājs ir tiesīgs sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanai piesaistīt arī citus speciālistus.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā, kas grozīta ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181; punktu nepiemēro līdz 31.12.2012., sk. 104.punktu)

7.¹ Ja republikas nozīmes pilsētas vai novada pašvaldības sociālā dienesta attālinātā klientu pieņemšanas punktā strādā tikai viens sociālā darba speciālists, tam jābūt vismaz ar sociālā darbinieka kvalifikāciju.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā)

7.² Katrs pašvaldības sociālā dienesta sociālais darbinieks jānodrošina ar atsevišķu telpu sarunām ar klientu.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā)

7.³ Katrā pašvaldības sociālā dienesta klientu pieņemšanas vietā iedzīvotājiem pieejamā vietā jābūt izvietotai informācijai par pašvaldības nodrošinātajiem sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību un jābūt pieejamiem pašvaldības saistošajiem noteikumiem par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību. Sociālā dienesta mājaslapā internetā tiek ievietota informācija par sociālo dienestu, sniedzamajiem pakalpojumiem, informācija par darba laiku un pieņemšanas

kārtību, kā arī informācija vai saite uz mājaslapu internetā, kurā ir pieejami pašvaldības saistošie noteikumi par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

7.⁴ Pašvaldības sociālā dienesta sociālais darbinieks darbam ar ģimenēm, kurās ir bērni, ir apguvis zināšanas un prasmes, lai novērtētu risku ģimenēm, kurās ir bērni.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

8. Pašvaldības sociālā dienesta darbinieki nodrošina, lai klients tiktu apkalpots un risinājumi rasti iespējami īsākā laikposmā, ievērojot šādus nosacījumus:

8.1. klienta apkalpošana ierašanās dienā vai vienošanās par atkārtotas tikšanās laiku un vietu;

8.2. problēmas izskatīšana un lēmuma pieņemšana normatīvajos aktos par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību noteiktajā termiņā;

8.3. sociālo pakalpojumu saņēmēju reģistrēšana, kā arī sociālo pakalpojumu sniegšana rindas kārtībā, ja pakalpojumu nevar nodrošināt uzreiz;

8.4. ar klienta apkalpošanu saistīto dokumentu apkopošana, izveidojot klienta lietu, kurā iekļauj informāciju par klienta sociālo stāvokli, sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sniegšanas procesu, tai skaitā līdzdarbības pienākumu pildīšanu, iesaistīšanos sociālās rehabilitācijas pasākumos darba un sociālo prasmju saglabāšanai, atjaunošanai, apgūšanai;

8.5. individuālā rehabilitācijas plāna izstrādāšana personai ar invaliditāti, ja saskaņā ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas ieteikumu plāns jāizstrādā;

8.6. riska novērtēšana ģimenēs, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumā minētajiem kritērijiem, aizpildot šo noteikumu 2.pielikumā minēto anketu;

8.7. atkārtota riska novērtēšana sešus mēnešus pēc sociālā darba uzsākšanas ģimenē.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā, kas grozīta ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

8.¹ Pašvaldību sociālais dienests nodrošina konsultatīvu atbalstu (supervīziju) sociālo dienestu un pašvaldību izveidoto sociālo pakalpojumu sniedzēju sociālā darba speciālistiem - individuālo atbalstu vismaz deviņas stundas gadā vai grupu atbalstu vismaz 18 stundu gadā.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā; punktu nepiemēro līdz 31.12.2012., sk. 104.punktu)

IV. Prasības bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām

9. Bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (turpmāk — bērnu aprūpes institūcija) nodrošina bērniem bāreņiem, bez vecāku gādības palikušiem bērniem un bērniem invalīdiem diennakts aprūpi, dzīvesvietu, sociālo rehabilitāciju, kā arī veicina bērna un ģimenes atkalapvienošanos vai jaunas ģimenes iegūšanu.

9.¹ Prasības bērnu aprūpes institūcijām attiecas arī uz bērnunamiem, patversmēm un citām [Bērnu tiesību aizsardzības likumā](#) minētajām bērnu aprūpes institūcijām, kuras nodrošina īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu ar izmitināšanu bāreņiem, bez vecāku gādības palikušiem bērniem un bērniem invalīdiem.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

10. Ja bērnu aprūpes institūcijā ievietotajam bērnam nav iecelts aizbildnis, bērna aizbildņa pienākumus veic institūcijas vadītājs.

11. Bērnu aprūpes institūcijā ar klientiem strādā sociālie darbinieki, sociālie pedagogi, sociālie aprūpētāji, praktizēttiesīgu māsu reģistrā reģistrētas medicīnas māsas un aprūpētāji. Bērnu aprūpes institūcijas vadītājs ir tiesīgs sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.

(MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā, kas grozīta ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889)

12. Bērnu aprūpes institūcijas vadītājs nodrošina darbinieku izglītošanu bērnu psiholoģijas, saskarsmes un bērnu tiesību jautājumos.

13. Bērnu aprūpes institūcija kārtos ar bērna juridisko statusu saistītos jautājumus:

13.1. iekārto bērna personas lietu, kurā ir šādi dokumenti:

13.1.1. bērna dzimšanas apliecības kopija;

13.1.2. dokumenti, kas pamato bērna ievietošanu attiecīgajā institūcijā;

13.1.3. dokumenti, kas apliecina bērna juridisko statusu;

13.1.4. ziņas par bērna vecākiem, brāļiem un māsām;

13.1.5. ziņas par bērna veselības stāvokli;

13.1.6. (svītrots ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181);

13.2. sadarbojas ar citām institūcijām, lai saņemtu nepieciešamos dokumentus.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

13.¹ Bērna personu apliecinošos dokumentus pakalpojuma sniegšanas laikā glabā bērnu aprūpes institūcijas seifā vai slēdzamā skapī. Nepieprasītos bērna personu apliecinošos dokumentus (dzimšanas apliecību, pasi) bērnu aprūpes institūcija glabā 75 gadus pēc bērna izrakstīšanas no institūcijas.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

13.² Bērnu aprūpes institūcija veido bērnu reģistru (3.pielikums). Reģistru glabā 75 gadus pēc pēdējā ieraksta izdarīšanas.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

14. Bērnu aprūpes institūcijā bērnam ir nodrošināts atbalsts viņa problēmu risināšanā.

14.¹ Katram bērnam izstrādā un kā atsevišķu nomenklatūras lietu noformē individuālo sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas plānu. Plānā ietver:

14.¹ 1. risināmās problēmas definējumu;

14.¹ 2. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes mērķi;

14.¹ 3. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes uzdevumus un veicamos pasākumus;

14.¹ 4. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes procesa novērtējumu.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

15. Bērnu aprūpes institūcijā ir nepieciešamie apstākļi bērna vispusīgai attīstībai:

15.1. nodarbībām piemērotas telpas un atbilstošs inventārs;

15.2. teritorija ir piemērota aktīvai atpūtai;

15.3. bērniem ir iespēja apmeklēt kultūras un sporta nodarbības un pasākumus, kā arī iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs ārpus institūcijas;

15.4. nodrošinātas saskarsmes iespējas ar vienaudžiem, vecākiem un radniekiem gan institūcijā, gan ārpus tās.

16. Lai sekmētu izglītības ieguvu, bērnu aprūpes institūcija bērnam nodrošina:

16.1. iespēju apmeklēt individuālajām vajadzībām un spējām atbilstošu izglītības iestādi;

16.2. nepieciešamos mācību līdzekļus un piederumus;

16.3. piemērotu vietu vai telpu mājas darbu veikšanai un palīdzību to sagatavošanā.

17. Bērnu aprūpes institūcijā bērnam ir nodrošināta iespēja apgūt šādas sadzīves un pašaprūpes iemaņas:

17.1. personiskās naudas izlietojuma plānošana;

17.2. iepirkšanās un citu sadzīvē nepieciešamu iemaņu iegūšana;

17.3. dzīvojamo telpu un teritorijas uzkopšana;

17.4. apģērba mazgāšana, gludināšana un apavu kopšana;

17.5. ēdiena gatavošana.

17.¹ Bērnu aprūpes institūcija bārenim un bez vecāku gādības palikušam bērnam, kas sasniedzis 15 gadu vecumu, nodrošina:

17.¹1. palīdzību profesijas izvēlē un apgūvē;

17.¹2. palīdzību ar bērna juridisko statusu un sadzīvi saistīto jautājumu kārtošanā.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

18. Bērnam ir nodrošināta reģistrācija pie ģimenes ārsta un bērna vajadzībām atbilstoša veselības aprūpe.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā)

19. Bērnu aprūpes institūcija atbilstoši bērna vajadzībām nodrošina viņam nepieciešamos tehniskos palīgīdzekļus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

20. Bērnu aprūpes institūcija bērnu nodrošina ar viņa dzimumam un gadalaikam piemērotiem apaviem, apģērbiem, gultas piederumiem un gultas veļu, kā arī ar dvieļiem un personīgās higiēnas priekšmetiem.

21. Bērnu aprūpes institūcija nodrošina bērna apģērba un apavu individuālu lietošanu, kā arī to atdošanu atpakaļ lietotājam, ja apģērbi un apavi mazgā vai kopj centralizēti.

22. Bērnam ir nodrošināta viņa vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša ēdināšana ne retāk kā četras reizes dienā.

23. Bērnu aprūpes institūcijā ir nodrošināta bērnu uzturēšanās piemērotās telpās:

23.1. vienā istabā dzīvo ne vairāk par sešiem bērniem, ņemot vērā viņu vecumu, funkcionālo stāvokli un psiholoģisko saderību;

23.2. istabas aprīkojums un iekārtojums atbilst bērna vecumam un funkcionālajam stāvoklim.

24. Bērnu aprūpes institūcijā ir iekārtotas sanitārās telpas atbilstoši bērna vecumam un funkcionālajam stāvoklim.

25. Bērnu aprūpes institūcijā ir noteikta kārtība, kādā bērns, ja nepieciešams, tiek izolēts un uzraudzīts atbilstoši [Bērnu tiesību aizsardzības likuma](#) normām.

25.¹ Bērnu aprūpes institūcija var izveidot atsevišķas dzīvokļa tipa telpas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, kas sasnējuši 15 gadu vecumu. Minētajās telpās bērnam nodrošina:

25.¹1. dzīvojamo istabu, kurā izvieto ne vairāk kā trīs bērnus;

25.¹2. koplietošanas telpu ar galdu un krēsliem;

25.¹3. virtuvi, kurā ir:

25.¹3.1. elektriskā cepeškrāsns;

25.¹3.2. elektriskā plīts;

25.¹3.3. galds vai darba virsma ēdiena gatavošanai;

25.¹3.4. ledusskapis;

25.¹3.5. skapis traukiem un virtuves piederumiem;

25.¹4. ne mazāk kā vienu dušu, kā arī tualeti ar roku mazgātņi astoņām personām;

25.¹5. telpu vai vietu bērnu personīgās veļas mazgāšanai un žāvēšanai.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

V. Prasības pilngadīgu personu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām
(Nodaļas nosaukums MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

26. Pilngadīgu personu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (turpmāk – pieaugušo aprūpes institūcija) nodrošina pensijas vecuma personām, kā arī personām ar invaliditāti, kurām noteikta I un II invaliditātes grupa, diennakts aprūpi, sociālo rehabilitāciju un pastāvīgu dzīvesvietu.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

26.¹ Prasības pieaugušo aprūpes institūcijām attiecas arī uz pansijām un citām sociālās aprūpes institūcijām, kuras nodrošina īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu ar izmitināšanu pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kurām noteikta I un II invaliditātes grupa, diennakts aprūpi, sociālo rehabilitāciju un pastāvīgu dzīvesvietu.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

27. Pieaugušo aprūpes institūcijā ar klientiem strādā sociālie darbinieki, sociālie aprūpētāji, praktizēttiesīgu māsu reģistrā reģistrētas medicīnas māsas un aprūpētāji. Pieaugušo aprūpes institūcijas vadītājs ir tiesīgs sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.

(MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā)

28. Klientam pieaugušo aprūpes institūcijā ir nodrošināts atbalsts viņa problēmu risināšanā.

29. Pieaugušo aprūpes institūcijā ir nepieciešamie apstākļi, lai klients varētu saturīgi pavadīt laiku:

29.1. ir atpūtai un nodarbībām piemērotas telpas un atbilstošs inventārs;

29.2. tās teritorija ir piemērota atpūtai;

29.3. klientiem ir nodrošināta iespēja apmeklēt kultūras un sporta nodarbības un pasākumus, kā arī iesaistīties sabiedriskajās aktivitātēs ārpus pieaugušo aprūpes institūcijas;

29.4. tikties ar draugiem, ģimenes locekļiem un radniekiem.

30. Pieaugušo aprūpes institūcijā klientam atbilstoši viņa funkcionālajam stāvoklim ir nodrošināta iespēja apgūt šādas sadzīves un pašaprūpes iemaņas:

30.1. personiskās naudas izlietojuma plānošana;

30.2. iepirkšanās un citu sadzīves iemaņu iegūšana;

30.3. dzīvojamo telpu un teritorijas uzkopšana;

30.4. apģērba mazgāšana, gludināšana un apavu kopšana;

30.5. ēdiena gatavošana;

30.6. darba prasmju saglabāšana, atjaunošana vai apgūšana atbilstoši individuālās sociālās rehabilitācijas plānā paredzētajam.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

31. Klientiem ir nodrošināta reģistrācija pie ģimenes ārsta, kā arī ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā)

31.¹ Pieaugušo aprūpes institūcija nodrošina [Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma](#)

31.panta ceturtajā daļā minēto Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārskaitīto naudas līdzekļu izmaksu klientiem, ievērojot likuma 29.panta otrās daļas 1.punkta nosacījumus.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

31.² Pieaugušo aprūpes institūcijas pienākums ir nekavējoties informēt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru par visiem apstākļiem, kas var ietekmēt aģentūras maksājumus, tai skaitā par institūcijas rekvizītiem un bankas kontiem, uz kuriem ir jāpārskaita aģentūras maksājumi, kā arī informēt par pakalpojuma finansējuma avotu konkrētam klientam.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

31.³ Ja klients ir miris vai viņam ir pārtraukta vai apturēta pakalpojuma sniegšana pieaugušo aprūpes institūcijā, institūcija septiņu dienu laikā atmaksā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai:

31.³ 1. klientam pienākošos, bet līdz pakalpojuma pārtraukšanai, apturēšanai vai klienta nāves dienai nesāņemto aģentūras maksājumu daļu;

31.³ 2. klienta pakalpojuma samaksai institūcijai paredzēto, bet pēc pakalpojuma pārtraukšanas, apturēšanas vai klienta nāves dienas neizmantoto aģentūras maksājumu daļu.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

32. Pieaugušo aprūpes institūcija klientam atbilstoši viņa vajadzībām nodrošina nepieciešamos tehniskos palīg līdzekļus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

33. Pieaugušo aprūpes institūcija klientu nodrošina ar viņa dzimumam un gadalaikam piemērotiem apaviem, apģērbiem, gultas piederumiem un gultas veļu, kā arī dvieļiem un personīgās higiēnas priekšmetiem.

34. Pieaugušo aprūpes institūcija nodrošina klienta apģērba un apavu individuālu lietošanu, kā arī to atdošanu atpakaļ lietotājam, ja apģērbi un apavi mazgā vai kopj centralizēti.

35. Klientam ir nodrošināta viņa vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša ēdināšana ne retāk kā trīs reizes dienā.

36. Pieaugušo aprūpes institūcijā ir nodrošināta klientu uzturēšanās piemērotās telpās:

36.1. vienā istabā dzīvojošo personu skaits atbilst normatīvajos aktos noteiktajām higiēnas prasībām sociālās aprūpes institūcijām;

36.2. istabas aprīkojums un iekārtojums atbilst klienta vecumam un funkcionālajam stāvoklim.

37. Pieaugušo aprūpes institūcijā klientam ir nodrošināta iespēja lietot sanitāro telpu. Sanitārā telpa

izvietota iespējami tuvu klienta dzīvojamai telpai, un tā ir iekārtota atbilstoši viņa funkcionālajam stāvoklim.

38. Pieaugušo aprūpes institūcijā ir noteikta kārtība, kādā klients, ja nepieciešams, tiek izolēts uz laiku, ne ilgāku par 24 stundām, un uzraudzīts.

39. Pieaugušo aprūpes institūcijā ir apkopoti klienta dokumenti, izveidojot klienta lietu, kurā iekļauti šādi dokumenti:

39.1. sociālā pakalpojuma saņemšanas pamatojums;

39.2. invaliditāti apliecinošs dokuments vai dokuments, kas apliecina, ka personai ir piešķirta pensija, piemaksas pie pensijas, apdrošināšanas atlīdzība, kaitējuma atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts (kopija);

39.3. klienta personīgo mantu pieņemšanas akts;

39.4. personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karte;

39.5. līgums par sociālā pakalpojuma samaksas kārtību;

39.6. (svītrots ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181);

39.7. individuālā sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas plāna kopija, ja klients sociālo pakalpojumu saņēmis pašvaldības sociālajā dienestā vai citās institūcijās, kas sniedz sociālos pakalpojumus.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

39.¹ Katram klientam izstrādā un kā atsevišķu nomenklatūras lietu noformē individuālo sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas plānu. Plānā ietver:

39.¹ 1. risināmās problēmas definējumu;

39.¹ 2. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes mērķi;

39.¹ 3. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes uzdevumus un veicamos pasākumus;

39.¹ 4. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes procesa novērtējumu.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

39.² Pieaugušo aprūpes institūcija veido klientu reģistru (4.pielikums). Reģistru glabā 75 gadus pēc pēdējā ieraksta izdarīšanas.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

VI. Prasības krīzes centram

40. Krīzes centrā ar klientiem strādā sociālie darbinieki un psihologi. Krīzes centra vadītājs ir tiesīgs sociālo pakalpojumu nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.

(MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā)

41. Krīzes centrā klientam tiek nodrošināts atbalsts viņa problēmas risināšanā:

41.1. klienta viedokļa uzklausišana par vēlamo problēmas risinājumu;

41.2. klienta iesaistīšana problēmas risināšanā;

41.3. klienta informēšana par visām problēmas risināšanas iespējām;

41.4. jebkuru darbību veikšana tikai ar klienta piekrišanu.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

42. Krīzes centrā ir šādas telpas:

42.1. ar sēdvietām aprīkota uzgaidāmā telpa, kurā atļauts uzturēties tikai klientiem;

42.2. atbilstoši aprīkotas klientu dzīvojamās istabas, ja sociālā pakalpojuma sniegšanas procesā klients tiek īslaicīgi izmitināts krīzes centrā;

42.3. klientu sanitārās telpas, kā arī telpas un aprīkojums apģērba un veļas mazgāšanai.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

VI¹. Prasības krīzes tālruņa un uzticības tālruņa sociālo pakalpojumu sniedzējiem

(Nodaļa MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā, kar grozīta ar MK 21.04.2008.

noteikumiem nr.289)

42.¹ Krīzes tālruņa un uzticības tālruņa (turpmāk - krīzes tālrunis) sociālā pakalpojuma sniedzējs nodrošina psiholoģisku palīdzību un informāciju par citām palīdzības iespējām.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

42.² Krīzes tālruņa konsultācijas nodrošina darbinieki un brīvprātīgie, kas ir speciāli apmācīti un apguvuši psiholoģiskās krīzes pārvarēšanas (krīzes intervences) metodes.

42.³ Krīzes tālruņa darbinieki un brīvprātīgie, kas krīzes tālruņa konsultācijas sniedz mazāk par 60 stundām, klientus konsultē pieredzējušu darbinieku uzraudzībā un vadībā.

42.⁴ Sociālā pakalpojuma sniedzējs nodrošina:

42.⁴1. profesionālu tikšanos ne retāk kā reizi mēnesī, kurā tiek sniegts psiholoģisks un izglītojošs atbalsts darbiniekiem un brīvprātīgajiem;

42.⁴2. darbinieku un brīvprātīgo kvalifikācijas celšanu - vismaz 24 stundas gadā;

42.⁴3. zvanu reģistrācijas kārtības izstrādi un zvanu reģistrāciju.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; 42.⁴ 1. un 42.⁴ 2.apakšpunktu nepiemēro līdz 31.12.2012., sk. 104.punktu)

VII. Prasības sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus institūcijās, kurās uzturas no prettiesiskām darbībām cietušie bērni

(Nodaļas nosaukums grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

43. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem, kuri ir cietuši no prettiesiskām darbībām, sniedz diennakts sociālās rehabilitācijas un psiholoģiskās palīdzības institūcijas (turpmāk — rehabilitācijas institūcija), nodrošinot krīzes situācijā nonākušajiem bērniem psiholoģisko palīdzību, sociālo rehabilitāciju, drošu naktsmītni, ēdināšanu un citu palīdzību.

44. Rehabilitācijas institūcijā ar klientiem strādā sociālie darbinieki, psihologi un psihoterapeiti, kas ir apguvuši mācību programmu no vardarbības cietušo bērnu rehabilitācijai un ieguvuši attiecīgu sertifikātu. Rehabilitācijas institūcijas vadītājs ir tiesīgs sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.

(MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā)

45. Lai mazinātu prettiesiskas darbības radītās sekas, rehabilitācijas institūcija:

45.1. informē bērnu par iespējamās vardarbības draudu izpausmi un sagatavo viņu paš aizsardzībai;

45.2. darbā ar bērnu izmanto bērna vecumam, prettiesiskā nodarījuma veidam un bērna individuālajām īpašībām atbilstošas metodes;

45.3. iesaista sociālās rehabilitācijas kursā bērna likumisko pārstāvi, ja bērns institūcijā ir kopā ar šo

pārstāvi;

45.4. ievēro bērna tiesības un nodrošina darbību atbilstību sociālās rehabilitācijas mērķiem.

45.¹ Veicot bērna sociālo rehabilitāciju, institūcija:

45.¹ 1. nodrošina ar bērnu saistītās informācijas iegūšanu, lietošanu un glabāšanu atbilstoši ierobežotas pieejamības informācijas statusam;

45.¹ 2. nodrošina bērna personas lietas veidošanu un glabāšanu nepiederošām personām nepieejamā vietā;

45.¹ 3. katram bērnam izstrādā un īsteno individuālo sociālās rehabilitācijas plānu;

45.¹ 4. sadarbojas ar bāriņtiesām, izglītības, bērnu tiesību aizsardzības, prokuratūras, policijas, sociālās palīdzības institūcijām un ārstniecības iestādēm pret bērnu veikto prettiesisko darbību noskaidrošanā un turpmāku iespējamu prettiesisku darbību novēršanā.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

46. Rehabilitācijas institūcijā ir nodrošināta kvalitatīva un bērna vecumam atbilstoša ēdināšana ne retāk kā trīs reizes dienā.

47. Rehabilitācijas institūcijā ir šādas telpas:

47.1. atbilstoši aprīkotas dzīvojamās istabas bērniem un viņu likumiskajiem pārstāvjiem;

47.2. telpas individuālām nodarbībām un sarunām ar bērnu;

47.3. atbilstoši aprīkotas rotaļu un atpūtas telpas;

47.4. sanitārās telpas un nepieciešamie higiēnas līdzekļi;

47.5. ēdamistabas;

47.6. telpas un aprīkojums apģērba mazgāšanai, žāvēšanai un gludināšanai;

47.7. pastaigu vietas vai laukumi.

VIII. Prasības sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem viņu dzīvesvietā

(Nodaļas nosaukums grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

48. No prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem sociālos pakalpojumus viņu dzīvesvietā sniedz psihologs, psihoterapeits vai sociālais darbinieks (turpmāk — speciālists), kas ir apguvis mācību programmu no vardarbības cietušo bērnu rehabilitācijai un ieguvis attiecīgu sertifikātu.

(Grozīts ar MK 27.12.2005. noteikumiem Nr.1008; MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

49. Uz sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem viņu dzīvesvietā, neattiecas šo noteikumu 2., 3., 4., 5. un 6.punktā noteiktās prasības.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

50. Veicot bērna sociālo rehabilitāciju, speciālists:

50.1. nodrošina ar bērnu saistītās informācijas iegūšanu, lietošanu un glabāšanu atbilstoši ierobežotas pieejamības informācijas statusam;

50.2. tiekas un sarunājas ar bērnu viņam piemērotās telpās;

50.3. nodrošina bērna personas lietas glabāšanu nepiederošām personām nepieejamā vietā;

50.4. sadarbojas ar bērnu tiesību aizsardzības, prokuratūras, policijas, sociālās palīdzības institūcijām un ārstniecības iestādēm, lai izmeklētu veiktās prettiesiskās darbības un novērstu turpmāku prettiesisku darbību iespējamību.

51. Prettiesiskas darbības radīto seku mazināšanai speciālists:

51.1. informē bērnu par iespējamās vardarbības draudu izpausmi un sagatavo viņu paš aizsardzībai;

51.2. darbā ar bērnu izmanto viņa vecumam, prettiesiskā nodarījuma veidam un bērna individuālajām īpašībām atbilstošas metodes;

51.3. iesaista sociālās rehabilitācijas kursā bērna ģimenes locekļus vai viņa likumisko pārstāvi, ja bērns nav cietis no ģimenes locekļa vai likumiskā pārstāvja prettiesiskām darbībām;

51.4. ievēro bērna tiesības un nodrošina darbību atbilstību sociālās rehabilitācijas mērķiem.

IX. Prasības dienas aprūpes centram

52. Dienas aprūpes centrā sociālos pakalpojumus sniedz sociālie darbinieki un sociālie aprūpētāji. Dienas aprūpes centra vadītājs ir tiesīgs sociālo pakalpojumu nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.

(MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā, kas grozīta ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

53. Dienas aprūpes centrā klientam un viņa likumiskajiem pārstāvjiem tiek sniegts atbalsts problēmu risināšanā.

54. Klients var uzturēties dienas aprūpes centrā pilnu darbdienu vai atbilstoši noslēgtajam līgumam.

55. Dienas aprūpes centrā klientam ir nodrošināta ēdināšana atbilstoši līgumam starp klientu un dienas aprūpes centru.

56. Dienas aprūpes centrs sniedz klienta likumiskajam pārstāvim informāciju par klienta veselības stāvokļa izmaiņām.

57. Dienas aprūpes centrs klientam nodrošina:

57.1. atpūtai un nodarbībām piemērotas telpas un inventāru;

57.2. personām ar funkcionālajiem traucējumiem piemērotu aprīkojumu;

57.3. (svītrots ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889).

58. Dienas aprūpes centrā ir:

58.1. klientu vajadzībām pielāgotas sanitārās telpas;

58.2. klientiem nepieciešamie higiēnas līdzekļi.

58.¹ Dienas aprūpes centrā ir apkopoti klienta dokumenti, izveidojot klienta lietu. Klienta lietā iekļauj šādus dokumentus:

58.¹1. klienta vai tā likumiskā pārstāvja iesniegumu;

58.¹2. ģimenes ārsta izziņu;

58.¹3. sociālā pakalpojuma saņemšanas pamatojumu;

58.¹⁴ sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes plānu atbilstoši klienta funkcionālajam stāvoklim.
(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

X. Prasības patversmei un naktspatversmei

59. Patversmē un naktspatversmē ar klientiem strādā sociālā darba speciālisti. Sociālo pakalpojumu sniedzējs ir tiesīgs sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.
(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

60. Patversmē un naktspatversmē klientam ir nodrošināta personas drošība un viņa mantas saglabāšana visu patversmē vai naktspatversmē pavadāmo laiku.

61. Patversmē klientam ir nodrošināta īslaicīgas uzturēšanās iespēja piemērotās telpās:

61.1. apkurināmas telpas ar guļamvietām atsevišķi vīriešiem un sievietēm;

61.2. aprīkota ēdamtelpa;

61.3. atsevišķa guļamtelpa ģimenei.

62. Patversme klientam nodrošina iespēju izmantot:

62.1. sanitārās telpas ar tualeti un dušu;

62.2. nepieciešamos higiēnas līdzekļus;

62.3. telpu vai vietu apģērba mazgāšanai, žāvēšanai un gludināšanai;

62.4. dezinficētus gultas piederumus;

62.5. vakariņas un brokastis.

63. Naktspatversme klientam nodrošina:

63.1. iespēju pārnakšņot:

63.1.1. ziemas periodā no plkst.18.00 līdz 8.00;

63.1.2. vasaras periodā no plkst.20.00 līdz 7.00;

63.2. uzņemšanu telpās visu naktspatversmes darba laiku, ja gaisa temperatūra ārā ir zemāka par 0 °C;

63.3. apkurināmas telpas ar guļamvietām atsevišķi vīriešiem un sievietēm;

63.4. dezinficētus gultas piederumus;

63.5. vakariņas.

64. Naktspatversmē klientam ir iespēja izmantot sanitāro telpu ar tualeti, roku mazgātņi un dušu.
(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

XI. Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem aprūpei mājās

65. Aprūpējot klientu, kuram ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ, sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina klienta pamatvajadzību apmierināšanu viņa dzīvesvietā.

66. Sociālo pakalpojumu - aprūpe mājās - sniedz sociālie aprūpētāji un aprūpētāji.

(MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā, kas grozīta ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

67. Lai nodrošinātu klienta vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu, sociālo pakalpojumu

sniedzējs:

67.1. (svītrots ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889);

67.2. (svītrots ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889);

67.3. sagatavo un slēdz līgumu ar klientu par sociālā pakalpojuma sniegšanu. Līgumā nosaka sniedzamā sociālā pakalpojuma saturu un apjomu;

67.4. izveido klienta lietu. Klienta lietā iekļauj šādus dokumentus:

67.4.1. klienta vai tā likumiskā pārstāvja iesniegumu;

67.4.2. sociālā pakalpojuma saņemšanas pamatojumu;

67.4.3. sociālās rehabilitācijas vai sociālās aprūpes plānu atbilstoši klienta funkcionālajam stāvoklim;

67.4.4. šo noteikumu 67.3.apakšpunktā minēto līgumu;

67.4.5. ne retāk kā reizi gadā vai beidzot pakalpojuma sniegšanu, pārskatu par šo noteikumu 67.4.3.apakšpunktā minētā plāna izpildi un citām ar sociālā pakalpojuma sniegšanu saistītām ziņām. (Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

68. Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina:

68.1. klientam pieņemamu kārtību, kādā iesniedzams pieprasījums par attiecīgā sociālā pakalpojuma nepieciešamību;

68.2. pieprasījumu pieņemšanu no attiecīgās pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotājiem.

69. Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina iespējami īsu lēmuma pieņemšanas un sociālā pakalpojuma uzsākšanas laiku.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

70. Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka sociālo pakalpojumu — aprūpe mājās — sniedz ar klientu psiholoģiski saderīgs darbinieks.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

XII. Prasības sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējam, kas sniedz sociālo pakalpojumu dzirdes invalīdiem

(Nodaļas nosaukums grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

71. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējs, sniedzot sociālo pakalpojumu dzirdes invalīdiem, īsteno pasākumus, kas mazina dzirdes zuduma ietekmi uz personas sociālās funkcionēšanas spējām. Sociālo pakalpojumu sniedz klienta dzīvesvietā vai pie sociālo pakalpojumu sniedzēja.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

72. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus dzirdes invalīdiem sniedz sociālā darba speciālisti, psihologi, surdopedagogi, zīmju valodas tulki, rehabilitācijas speciālisti un citi darbinieki, kuriem ir zināšanas un iemaņas nedzirdīgo rehabilitācijā.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

73. Sociālo pakalpojumu sniedzējs izstrādā sociālās rehabilitācijas programmas un atbilstoši klienta individuālajam sociālās rehabilitācijas plānam nodrošina:

73.1. latviešu zīmju valodas tulka un komunikācijas pakalpojumus;

73.2. latviešu zīmju valodas lietošanas apmācību;

73.3. saskarsmes un radošās pašizteiksmes iemaņu apguvi;

73.4. psiholoģiskās adaptācijas treniņus;

73.5. palīdzību un atbalstu klienta sociālo problēmu risināšanā.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

73.¹ Sociālo pakalpojumu sniedzējs atbilstoši klienta individuālajam sociālās rehabilitācijas plānam nodrošina atsevišķus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus sociālās integrācijas veicināšanai (nepārsniedzot 150 stundas gadā) vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kompleksu klienta patstāvīgas funkcionēšanas iemaņu apguvei (nepārsniedzot 150 dienas piecos gados). Sniedzot klientam sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo pakalpojumu sniedzējs darbojas pēc komandas principa, nosakot atbildīgo personu par sociālās rehabilitācijas procesa gaitu.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

73.² Sociālo pakalpojumu sniedzējs izveido klienta lietu. Klienta lietā iekļauj vismaz šādus dokumentus:

73.²1. sociālā pakalpojuma sniegšanas pamatojumu;

73.²2. līgumu par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanu, sociālā pakalpojuma saturu un apjomu atbilstoši sociālā pakalpojuma sniedzēja noteiktai veidlapai;

73.²3. sociālās rehabilitācijas plānu (plānu rehabilitācijas gaitā papildina un pilnveido, norādot veikto pasākumu rezultātus);

73.²4. pārskatu par sniegto sociālo pakalpojumu saturu, sociālā pakalpojuma sniegšanas laiku, izmaksām un citām ar sociālā pakalpojuma sniegšanu saistītām ziņām.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

74. Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina dzirdes invalīdiem iespēju saņemt sociālo pakalpojumu pielāgotās un attiecīgi aprīkotās telpās, ja sociālais pakalpojums tiek sniegts pie sociālo pakalpojumu sniedzēja.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

XIII. Prasības sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus redzes invalīdiem

(Nodaļas nosaukums grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

75. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējs, sniedzot sociālos pakalpojumus redzes invalīdiem, īsteno pasākumus, kas mazina redzes zuduma ietekmi uz personas sociālās funkcionēšanas spējām. Sociālo pakalpojumu sniedz klienta dzīvesvietā vai pie sociālo pakalpojumu sniedzēja.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

76. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus redzes invalīdiem sniedz sociālā darba speciālisti, psihologi, tiflopedagogi un citi darbinieki, kuriem ir zināšanas un iemaņas neredzīgo rehabilitācijā.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

77. Sociālo pakalpojumu sniedzējs izstrādā sociālās rehabilitācijas programmas un atbilstoši klienta individuālajam sociālās rehabilitācijas plānam nodrošina:

77.1. psiholoģiskās adaptācijas treniņus;

77.2. orientēšanās un pārvietošanās iemaņu apguvi;

77.3. pašaprūpes iemaņu apguvi;

77.4. Braila raksta apguvi;

77.5. tiftēhnikas lietošanas apmācību;

77.6. specializēto datortēhnoloģiju un komunikācijas tēhnoloģiju lietošanas apmācību;

77.7. fiziskā un intelektuālā darba pamatprasmju apguvi;

77.8. saskarsmes un radošās pašizteiksmes iemaņu pilnveidi;

77.9. pielāgoto sporta aktivitāšu apguvi;

77.10. konsultācijas un palīdzību klienta sociālo problēmu risināšanā;

77.11. klienta ģimenes locekļu un tuvinieku konsultēšanu un apmācību.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā, kas grozīta ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

77.¹ Sociālo pakalpojumu sniedzējs atbilstoši klienta individuālajam sociālās rehabilitācijas plānam nodrošina atsevišķus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus klienta patstāvīgas funkcionēšanas iemaņu apguvei (nepārsniedzot 300 stundas gadā) vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kompleksu (ar uzturēšanos pie sociālo pakalpojumu sniedzēja) klienta patstāvīgas funkcionēšanas iemaņu apguvei (nepārsniedzot 150 dienas reizi piecos gados). Sniedzot klientam sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo pakalpojumu sniedzējs darbojas pēc komandas principa, nosakot atbildīgo personu par sociālās rehabilitācijas procesa gaitu.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

77.² Sociālo pakalpojumu sniedzējs izveido klienta lietu. Klienta lietā iekļauj vismaz šādus dokumentus:

77.²1. lēmumu par sociālā pakalpojuma piešķiršanu, kurā norādīta vēlamā sociālā pakalpojuma saņemšanas vieta (dzīvesvietā vai pie sociālā pakalpojuma sniedzēja) un apjoms;

77.²2. rakstisku līgumu ar personu par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanu, sociālā pakalpojuma saturu un apjomu atbilstoši sociālā pakalpojuma sniedzēja noteiktai veidlapai;

77.²3. sociālās rehabilitācijas plānu (plānu rehabilitācijas gaitā papildina un pilnveido, norādot veikto pasākumu rezultātus);

77.²4. pārskatu par sniegto sociālo pakalpojumu saturu, sociālo pakalpojumu sniegšanas laiku, izmaksām un citām ar sociālo pakalpojumu sniegšanu saistītām ziņām.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

78. Ja sociālais pakalpojums tiek sniegts pie sociālo pakalpojumu sniedzēja, sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina iespēju saņemt sociālo pakalpojumu pielāgotās un attiecīgi aprīkotās telpās. Ja sociālais pakalpojums tiek sniegts kā kompleksa sociālās rehabilitācijas pakalpojumu programma (ar uzturēšanos pie sociālo pakalpojumu sniedzēja), sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina personas izmitināšanu.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

XIV. (Nodaļa svītrotā ar MK 27.12.2005. noteikumiem Nr.1008)

XV. Prasības servisa dzīvokļiem

(Nodaļa svītrotā ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889)

XVI. Prasības sociālajiem pakalpojumiem personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas

(Nodaļa MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā)

84. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas nodrošina sociālās rehabilitācijas institūcijā, kurā nodrošina izmitināšanu (turpmāk - izmitināšanas institūcija) vai personas dzīvesvietā, lai novērstu vai mazinātu ieslodzījuma izraisītās negatīvās sekas un atjaunotu sociālās funkcionēšanas spējas.

85. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks, psihologs vai psihoterapeits. Pakalpojuma sniedzēja vadītājs ir tiesīgs piesaistīt citus speciālistus.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā)

86. Sociālā pakalpojuma sniedzējs klientam nodrošina individuālu sociālās rehabilitācijas vai sociālās uzvedības korekcijas programmas izstrādi un īstenošanu.

87. Sociālā pakalpojuma sniedzējs izveido klienta lietu, kurā iekļauj vismaz šādus dokumentus:

87.1. sociālā pakalpojuma saņemšanas pamatojumu;

87.2. ziņas par ģimeni vai tuviniekiem;

87.3. sociālās rehabilitācijas procesa aprakstu.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

88. Uz sociālā pakalpojuma sniedzēju personas dzīvesvietā neattiecas šo noteikumu 2.2., 2.3., 2.5., 2.6.apakšpunktā un 5. un 6.punktā noteiktās prasības.

89. Sociālā pakalpojuma sniedzējs izmitināšanas institūcijā klientam nodrošina:

89.1. guļamtelpu (ne mazāk kā 4 m² vienai personai), kurā izmitina ne vairāk kā sešas personas;

89.2. telpu individuālajām un grupu nodarbībām;

89.3. higiēnas telpu ar dušu un higiēnas līdzekļus;

89.4. telpu ēdiena pagatavošanai vai maltītes ieturēšanai;

89.5. vietu apģērba un personīgās veļas mazgāšanai, žāvēšanai un gludināšanai;

89.6. ja nepieciešams - gultas veļu, dvieļi un higiēnas līdzekļus;

89.7. ēdināšanu - vismaz trīs reizes dienā, ja klients institūcijā uzturas visu diennakti;

89.8. (svītrots ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889);

89.9. atpūtas un higiēnas telpas personālam.

XVII. Prasības grupu mājām (dzīvokļiem)

(Nodaļa MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā)

90. Grupu māja (dzīvoklis) paredzēts pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem.

91. Sociālos pakalpojumus klientiem grupu mājā (dzīvoklī) sniedz sociālais darbinieks. Sociālo pakalpojumu sniedzējs ir tiesīgs sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.

(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

92. Grupu māja (dzīvoklī) klientam nodrošina:

92.1. mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā;

92.2. uzraudzību, kuru nodrošina vismaz viens darbinieks uz 16 personām;

92.3. dzīvojamo istabu (ne mazāk kā 6 m² vienai personai), kurā izvieto ne vairāk kā divas personas;

92.4. koplietošanas telpu ar galdu un krēsliem;

92.5. virtuvi, kurā ir:

92.5.1. elektriskā cepeškrāsns;

92.5.2. elektriskā plīts;

92.5.3. galds vai darba virsma ēdiena sagatavošanai;

92.5.4. ledusskapis;

92.5.5. skapis traukiem un virtuves piederumiem;

92.6. ne mazāk kā vienu dušu, tualeti ar roku mazgātņi sešām personām;

92.7. telpu vai vietu klientu personīgās veļas mazgāšanai un žāvēšanai;

92.8. dušu un tualeti ar roku mazgātņi personālam;

92.9. (svītrots ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889);

92.10. sociālo rehabilitāciju.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889; 92.5., 92.6., 92.7. un 92.8.apakšpunktu nepiemēro līdz 31.12.2012., sk. 104.punktu)

93. Sociālā pakalpojuma sniedzējs sociālo pakalpojumu klientam grupu mājā (dzīvoklī) uzsāk sniegt pēc līguma noslēgšanas ar klientu vai tā likumisko pārstāvi. Līgumā nosaka sniegtā sociālā pakalpojuma saturu un apjomu un mājokļa nodrošināšanas izdevumu segšanas kārtību.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

94. Sociālā pakalpojuma sniedzējs grupu mājā (dzīvoklī) izveido klienta lietu, kurā iekļauj vismaz šādus dokumentus:

94.1. sociālā pakalpojuma saņemšanas pamatojumu;

94.2. dokumentu, kas apliecina nepieciešamību klientam dzīvot grupu mājā (dzīvoklī);

94.3. personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti;

94.4. līgumu par grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņemšanu.

94.5. (svītrots ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

94.¹ Katram klientam izstrādā sociālās rehabilitācijas plānu, kuru sociālās rehabilitācijas laikā papildina un pilnveido, norādot veikto pasākumu rezultātus.

(MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

XVIII. Prasības specializētajām darbnīcām

(Nodaļa MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā)

95. Specializētās darbnīcas nodrošina darba vietu un speciālistu atbalstu redzes invalīdiem un personām ar garīga rakstura traucējumiem.

96. Specializētajā darbnīcā ar klientiem strādā specializētās darbnīcas profilam atbilstošs speciālists.
97. Specializētajā darbnīcā atbilstoši klientu grupai ir izstrādāti darba drošības noteikumi viegli uztveramā valodā vai Braila rakstā, vai audioierakstā.
98. Specializētajā darbnīcā ir ierīkota:

98.1. darba telpa ar aprīkojumu atbilstoši profilam, darba aizsardzības noteikumiem un higiēnas prasībām;

98.2. tualete ar roku mazgātņi;

98.3. duša (izņemot darbnīcas, kuras izveidotas kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas struktūrvienība);

98.4. garderobe vai pārgērbšanās vieta;

98.5. atpūtas telpa klientiem;

98.6. telpa personālam.

99. Sociālo pakalpojumu klientam specializētajā darbnīcā uzsāk sniegt pēc līguma noslēgšanas ar klientu vai tā likumisko pārstāvi. Līgumā nosaka sniegtā sociālā pakalpojuma saturu un apjomu. (Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100. Specializētās darbnīcas sociālā pakalpojuma sniedzējs izveido klienta lietu, kurā iekļauj vismaz šādus dokumentus:

100.1. sociālā pakalpojuma saņemšanas pamatojumu;

100.2. dokumentus, kas apliecina personas atbilstību darbam specializētajā darbnīcā. (Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

XVIII¹. Prasības pusceļa mājām

(Nodaļa MK 20.03.2007. noteikumu Nr.190 redakcijā)

100.¹ Pusceļa mājā sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus klientiem ar garīga rakstura traucējumiem, kuriem nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, lai apgūtu iemaņas patstāvīgai dzīvei vai dzīvei grupu mājā (dzīvoklī). (Grozīts ar MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889)

100.² Sociālos pakalpojumus klientiem pusceļa mājā sniedz sociālais darbinieks kopā ar sociālo rehabilitētāju vai sociālo aprūpētāju. Pusceļa mājas vadītājs ir tiesīgs sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus. (Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.³ Pusceļa mājā klientam nodrošina:

100.³1. sociālo rehabilitāciju un uzraudzību;

100.³2. dzīvojamo istabu, kurā izvieto ne vairāk kā trīs klientus (ne mazāk kā 6 m² vienai personai);

100.³3. koplietošanas telpu ar galdu un krēsliem;

100.³4. virtuvi, kurā ir:

100.³4.1. elektriskā cepeškrāsns;

100.³4.2. elektriskā plīts;

100.³4.3. galds vai darba virsma ēdiena sagatavošanai;

100.³4.4. ledusskapis;

100.³4.5. skapis traukiem un virtuves piederumiem;

100.³5. ne mazāk kā vienu dušu, tualeti ar roku mazgātņi astoņām personām;

100.³6. telpu vai vietu klientu personīgās veļas mazgāšanai un žāvēšanai;

100.³7. gultas veļu un dvieļus, ja nepieciešams.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; 100.³ 4., 100.³ 5. un 100.³ 6.apakšpunktu nepiemēro līdz 31.12.2012., sk. 104.punktu)

100.⁴ Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina:

100.⁴1. klienta sociālās rehabilitācijas plāna sastādīšanu. Plānā nosaka sasniedzamos mērķus un prognozējamo laiku to sasniegšanai, kā arī paredz apgūt šādas sadzīves un pašaprūpes iemaņas:

100.⁴1.1. personiskās naudas izlietojuma plānošana un iepirkšanās;

100.⁴1.2. ēdiena gatavošana;

100.⁴1.3. dzīvojamo telpu un teritorijas uzkopšana;

100.⁴1.4. sava apģērba mazgāšana, gludināšana un apavu kopšana;

100.⁴1.5. pašaprūpe un higiēna;

100.⁴2. sadzīves iemaņu apgūšanas programmas izstrādi un klienta izglītošanu par šādām tēmām (veic nodarbību apmeklējuma uzskaiti un atspoguļo rezultātus):

100.⁴2.1. izpratne par darba lomu cilvēka dzīvē, darba attiecībām un darba samaksu;

100.⁴2.2. orientēšanās apkārtējā vidē;

100.⁴2.3. saskarsme ar līdzcilvēkiem;

100.⁴2.4. ugunsdrošība, elektrodrošība un personas drošība;

100.⁴2.5. veselība un higiēna;

100.⁴2.6. tiesības, pienākumi un atbildība;

100.⁴2.7. cilvēka seksualitāte;

100.⁴2.8. brīvā laika pavadīšana;

100.⁴³. rehabilitācijas procesa izvērtēšanu vismaz reizi sešos mēnešos;

100.⁴⁴. regulāru pašvaldības sociālā dienesta informēšanu par sociālās rehabilitācijas plāna izpildi, īpaši informējot par sociālās rehabilitācijas plāna izpildi pirmā mēneša laikā pēc sociālā pakalpojuma uzsākšanas un divus mēnešus pirms sociālās rehabilitācijas beigām.
(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

100.⁵ Izbeidzot sociālās rehabilitācijas kursu pusceļa mājā, sociālā pakalpojuma sniedzējs sagatavo kopsavilkumu par sociālās rehabilitācijas plāna izpildes gaitu un, ja klients ir piemērots dzīvei grupu mājā (dzīvoklī), iesniedz grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzējam šādus dokumentus:

100.⁵¹. ģimenes ārsta izziņu par funkcionālo spēju traucējumu smaguma pakāpi un medicīnisko kontrindikāciju neesību;

100.⁵². psihiatra atzinumu par speciālo (psihisko) kontrindikāciju neesību;

100.⁵³. pusceļa mājas pakalpojuma sniedzēja un sociālā dienesta atzinumu vai klienta prasmju un spēju izvērtēšanas komisijas atzinumu par klienta piemērotību dzīvošanai grupu mājā (dzīvoklī).
(MK 21.04.2008. noteikumu Nr.289 redakcijā)

100.⁶ Sociālā pakalpojuma sniedzējs pusceļa mājā izveido klienta lietu, kurā iekļauj vismaz šādus dokumentus:

100.⁶¹. dokumentu, kas apliecina nepieciešamību klientam dzīvot pusceļa mājā;

100.⁶². klienta sociālās rehabilitācijas īstenošanas aprakstu;

100.⁶³. atzinumu par klienta piemērotību patstāvīgai dzīvei vai dzīvei grupu mājā (dzīvoklī);

100.⁶⁴. sadarbības līgumu starp klientu un sociālā pakalpojuma sniedzēju;

100.⁶⁵. klienta parakstītu apliecinājumu par iepazīšanos ar iekšējās kārtības noteikumiem;

100.⁶⁶. klienta iesniegumu.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

XVIII². Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus cilvēku tirdzniecības upuriem

(Nodaļa MK 20.03.2007. noteikumu Nr.190 redakcijā, kas grozīta ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.⁷ Sociālā pakalpojuma sniedzējs nodrošina:

100.⁷¹. speciālistu komisijas nolikuma izstrādi;

100.⁷². speciālistu komisijas lēmumu pieņemšanas kārtības izstrādi;

100.⁷³. klienta nokļūšanu pie sociālo pakalpojumu sniedzēja, ja klients to nevar izdarīt patstāvīgi;

100.⁷⁴. drošu patvērumu un klienta izmitināšanu, ja nepieciešams, sadarbojoties ar tiesībsardzības iestādēm;

100.⁷⁵. klienta konfidencialitāti un datu aizsardzību;

100.⁷⁶. klienta rehabilitācijas plāna izstrādi, nosakot nepieciešamo sociālo pakalpojumu apjomu un sociālo pakalpojumu saņemšanas ilgumu;

100.⁷⁷. psihosociālu palīdzību un individuālas speciālistu konsultācijas (piemēram, sociālā darbinieka, psihologa, jurista, ārstniecības personas) atbilstoši rehabilitācijas plānam;

100.⁷⁸. atbalstu klientam kriminālprocesa laikā un, ja nepieciešams, arī pēc tā;

100.⁷⁹. ēdināšanu, brīvā laika pavadīšanas iespējas, kā arī iespējas klientam apgūt vai uzlabot pašaprūpes un pašapkalpošanās iemaņas;

100.⁷¹⁰. klienta iesaistīšanos apmācības un izglītības programmās, kas sekmē klienta reintegrāciju sabiedrībā;

100.⁷¹¹. ja nepieciešams, piecas bezmaksas konsultācijas klientam pēc sociālo pakalpojumu kursa pabeigšanas;

100.⁷¹². šādas atbilstoši aprīkotas telpas:

100.^{712.1}. dzīvojamās istabas;

100.^{712.2}. atpūtas telpas;

100.^{712.3}. telpas individuālajām konsultācijām;

100.^{712.4}. sanitārās telpas;

100.^{712.5}. ēdamtelpas;

100.^{712.6}. telpas un aprīkojumu apģērba un veļas mazgāšanai un glabāšanai.
(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.⁸ Sociālo pakalpojumu sniedzējs sadarbojas ar valsts drošības iestādēm, kā arī sociālo pakalpojumu sniegšanas laikā palīdz īstenot cietušā pārstāvību kriminālprocesā, ja klients to pilnvaro.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.⁹ Sociālo pakalpojumu sniedzēja institūcijā sociālos pakalpojumus sniedz sociālā darba speciālists un psihologs. Institūcijas vadītājs ir tiesīgs sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai piesaistīt citus speciālistus.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹⁰ Sociālo pakalpojumu sniedzējs sadarbojas ar klienta pašvaldības sociālo dienestu un citām institūcijām, nodrošinot informācijas apmaiņu.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā)

XVIII³. Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz sociālos pakalpojumus no psihoaktīvām vielām atkarīgiem bērniem un pilngadīgām personām

(Nodaļa MK 20.03.2007. noteikumu Nr.190 redakcijā; nodaļas nosaukums grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹¹ Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina:

100.¹¹1. individuālās un grupu psihokorekcijas nodarbības psihisko procesu attīstīšanai atsevišķi bērniem līdz 14 gadu vecumam, bērniem no 14 līdz 18 gadu vecumam un pilngadīgiem klientiem;

100.¹¹2. aktīvās atpūtas un sporta nodarbības;

100.¹¹3. iespējas apgūt un uzlabot pašaprūpes un pašapkalpošanās iemaņas;

100.¹¹4. kvalitatīvu bērna vecumam, veselības stāvoklim un uztura normām atbilstošu ēdināšanu ne retāk kā četras reizes dienā, pilngadīgiem klientiem - ne retāk kā trīs reizes dienā;

100.¹¹5. bērniem - iespēju apgūt atbilstošu vispārējās izglītības programmu, pilngadīgiem klientiem - sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru, darba devējiem, izglītības iestādēm un citām iestādēm - iespēju iesaistīties nodarbinātību veicinošos pasākumos;

100.¹¹6. šādas atbilstoši aprīkotas telpas:

100.¹¹6.1. dzīvojamās istabas;

100.¹¹6.2. telpas individuālajām nodarbībām un grupu psihokorekcijas nodarbībām psihisko procesu attīstīšanai;

100.¹¹6.3. atpūtas telpas;

100.¹¹6.4. sanitārās telpas;

100.¹¹6.5. ēdamtelpas;

100.¹¹6.6. telpas un aprīkojumu apģērba un veļas mazgāšanai un glabāšanai;

100.¹¹6.7. sporta nodarbībām piemērotas telpas un sporta inventāru;

100.¹¹6.8. mīksto inventāru (piemēram, gultas piederumus, veļu, dvieļus) un nepieciešamos higiēnas līdzekļus.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹² Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina bērnam sociālo pakalpojumu uz laiku līdz 18 mēnešiem, ievērojot šādas prasības:

100.¹² 1. motivāciju jeb sākuma adaptāciju nodrošina līdz četriem mēnešiem saskaņā ar individuālo programmu. Galvenie uzdevumi motivācijas laikā ir šādi:

100.¹²1.1. bērna norobežošana no psihoaktīvo vielu lietotāju vides;

100.¹²1.2. bērna iepazīstināšana ar sociālās rehabilitācijas institūcijas noteikumiem un programmas būtību;

100.¹²1.3. bērna personības psihiskā un somatiskā stāvokļa, kā arī rehabilitācijas potenciāla izvērtēšana;

100.¹²1.4. individuāla rehabilitācijas plāna sastādīšana. Plānā iekļauj:

100.¹²1.4.1. vides terapiju (piemēram, režīms, dienas kārtība);

100.¹²1.4.2. nodarbinātību, darba terapiju;

100.¹²1.4.3. grupu terapiju;

100.¹²1.4.4. individuālu psihokorekciju psihisko procesu attīstīšanai;

100.¹²1.4.5. sporta nodarbības un citas alternatīvas nodarbības;

100.¹²1.4.6. kultūras pasākumus;

100.¹²1.4.7. vispārējās izglītības (vidējās un pamatizglītības) apguvi atbilstoši vispārīzglītojošās skolas programmām, ja nepieciešams, tās individuāli piemērojot bērnam;

100.¹²1.4.8. psihologa darbu (piemēram, diagnostikas testi);

100.¹²1.4.9. psihoaktīvo vielu skrīningtestu (ja nepieciešams, lietojot ķīmiski toksikoloģiskos izmeklējumus);

100.¹²1.5. bērna iesaistīšana rehabilitācijas procesā;

100.¹²1.6. motivācijas nostiprināšana, lai bērns spētu atteikties no psihoaktīvo vielu lietošanas;

100.¹²2. pamata rehabilitāciju nodrošina no sešiem līdz desmit mēnešiem saskaņā ar individuālo programmu. Galvenie uzdevumi pamata rehabilitācijas laikā ir šādi:

100.¹²2.1. bērna iekļaušana sociālās rehabilitācijas institūcijas režīmā un kolektīvā, pakāpeniski panākot viņa personības pozitīvu attīstību un sociālo normu apgūšanu;

100.¹²2.2. audzinošu un socioterapeitisku metodiku (tehnoloģiju) īstenošana;

100.¹²2.3. sociālās rehabilitācijas programmas nodrošināšana bērna individuālās atveseļošanas procesā, attīstot un stabilizējot viņa dzīves prasmes;

100.¹²2.4. bērna psiholoģiskā un somatiskā veselības stāvokļa uzlabošana, palīdzot atbrīvoties no psihoaktīvo vielu lietošanas sekām;

100.¹²2.5. resocializācijas iemaņu pakāpeniska attīstīšana;

100.¹²3. stabilizāciju nodrošina no diviem līdz četriem mēnešiem saskaņā ar individuālo programmu. Galvenie uzdevumi stabilizācijas laikā ir šādi:

100.¹²3.1. ar psihoterapeitisko un socioterapeitisko metodiku (tehnoloģiju) palīdzību apgūto iemaņu praktiska nostiprināšana problēmsituācijās;

100.¹²3.2. pakāpeniska ierobežojošā režīma samazināšana un bērna sagatavošana, lai pabeigtu rehabilitācijas procesu;

100.¹²3.3. patstāvīgu lēmumu pieņemšanas un rīcības iemaņu praktiska attīstīšana;

100.¹²3.4. personības īpašību, uzvedības normu stabilizācija, lai bērns būtu spējīgs atteikties no psihoaktīvo vielu lietošanas.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹³ Sociālo pakalpojumu sniedzējs nodrošina pilngadīgam klientam sociālo pakalpojumu uz laiku līdz 12 mēnešiem, ievērojot šādas prasības:

100.¹³1. motivāciju jeb sākuma adaptāciju nodrošina no desmit dienām līdz 1,5 mēnešiem saskaņā ar individuālo programmu. Galvenie uzdevumi motivācijas laikā ir šādi:

100.¹³1.1. motivācijas stabilizēšana, lai klients spētu atteikties no psihoaktīvo vielu lietošanas un brīvprātīgi pieņemtu lēmumu saņemt sociālo rehabilitāciju sociālās rehabilitācijas institūcijā;

100.¹³1.2. iepazīstināšana ar sociālās rehabilitācijas programmas būtību;

100.¹³1.3. motivācijas stabilizēšanas uzsākšana, izmantojot socioterapeitisko metodiku;

100.¹³2. pamata rehabilitāciju nodrošina no diviem līdz 2,5 mēnešiem saskaņā ar individuālo programmu. Galvenie uzdevumi pamata rehabilitācijas laikā ir šādi:

100.¹³2.1. personas norobežošanās no psihoaktīvo vielu lietotāju vides un uzskatiem un integrēšanās grupā;

100.¹³2.2. pašpalīdzības plāna veidošana un izpilde, nodrošinot individuālo somatisko un psihosociālo problēmu korekciju;

100.¹³2.3. iepazīšanās ar sociālās rehabilitācijas programmas būtību un sociālās rehabilitācijas institūcijas noteikumiem;

100.¹³2.4. personas psihiskā un somatiskā stāvokļa, kā arī rehabilitācijas potenciāla izvērtēšana;

100.¹³2.5. iesaistīšana sociālās rehabilitācijas procesā;

100.¹³2.6. individuāla rehabilitācijas plāna sastādīšana, plānā iekļaujot:

100.¹³2.6.1. vides terapiju (piemēram, režīms, dienas kārtība);

100.¹³2.6.2. nodarbinātību veicinošus pasākumus;

100.¹³2.6.3. darba terapiju;

100.¹³2.6.4. grupu terapiju;

100.¹³2.6.5. individuālo psihoterapiju;

- 100.¹³2.6.6. sporta nodarbības un citas alternatīvas nodarbības;
- 100.¹³2.6.7. kultūras pasākumus;
- 100.¹³2.6.8. psihologa konsultācijas;
- 100.¹³2.6.9. psihoaktīvo vielu skrīningtestu (ja nepieciešams, lietojot ķīmiski toksikoloģiskos izmeklējumus);
- 100.¹³2.7. motivācijas nostiprināšana, lai persona spētu atteikties no psihoaktīvo vielu lietošanas;
- 100.¹³2.8. terapijas noteikšana;
- 100.¹³2.9. motivācijas stabilizēšana, izmantojot socioterapeitisko metodiku;
- 100.¹³2.10. personas piedalīšanās ergoterapijā;
- 100.¹³2.11. personas individuālās uzvedības korekcija;
- 100.¹³2.12. psiholoģiski sociālā stāvokļa atjaunošana grupā;
- 100.¹³2.13. piedalīšanās individuālā psiholoģiskā terapijā;
- 100.¹³2.14. piedalīšanās grupu psihosociālajās nodarbībās (piemēram, grupu terapija, sociodrāma, mākslas terapija);
- 100.¹³3. stabilizāciju nodrošina līdz sešiem mēnešiem saskaņā ar individuālo programmu. Galvenie uzdevumi stabilizācijas laikā ir šādi:
 - 100.¹³3.1. personas iekļaušana rehabilitācijas institūcijas režīmā un grupā, pakāpeniski veicinot personības pozitīvu attīstību un sociālo normu apguvi;
 - 100.¹³3.2. somatiskās, klīniski psiholoģiskās intervences un socioterapeitisko metodiku (tehnoloģiju) īstenošana;
 - 100.¹³3.3. rehabilitācijas programmas nodrošināšana personas individuālai terapijai;
 - 100.¹³3.4. terapija un uzraudzība;
 - 100.¹³3.5. pakāpeniska resocializācijas iemaņu attīstīšana;
- 100.¹³4. sociālo adaptāciju nodrošina līdz diviem mēnešiem saskaņā ar individuālo programmu. Galvenie uzdevumi sociālās adaptācijas laikā ir šādi:
 - 100.¹³4.1. resocializācijas iemaņu praktiska lietošana sociālā vidē;
 - 100.¹³4.2. personības īpašību, garīgās attīstības un sociālo uzvedības normu analīze;
 - 100.¹³4.3. ar psihometrisko un sociometrisko metodiku (tehnoloģiju) palīdzību apgūto iemaņu

praktiska nostiprināšana problēmsituācijās;

100.¹³4.4. klīniski bioloģiskā stāvokļa stabilizācijas turpināšana;

100.¹³4.5. patstāvīgu lēmumu pieņemšanas un rīcības iemaņu praktiska attīstīšana;

100.¹³4.6. stabilizācija;

100.¹³5. nobeigumā nodrošina:

100.¹³5.1. personas pasaules izjūtas un vērtību sistēmas nostiprināšanu;

100.¹³5.2. ar psihoterapeitisko un socioterapeitisko metodiku (tehnoloģiju) palīdzību apgūto iemaņu praktisku nostiprināšanu problēmsituācijās;

100.¹³5.3. personības īpašību un uzvedības normu stabilizāciju, kā arī praktisku lietošanu sociālajā vidē.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹⁴ Sociālo pakalpojumu sniedzēja institūcijā sociālos pakalpojumus sniedz sociālais darbinieks un psihologs. Institūcijas vadītājs ir tiesīgs sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanā piesaistīt citus speciālistus.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹⁵ Lai sekmīgi reintegrētu klientu sabiedrībā, sociālo pakalpojumu sniedzējs sadarbojas ar klienta dzīvesvietas pašvaldības sociālo dienestu un citām institūcijām, nodrošinot informācijas apmaiņu, kā arī klienta ģimenes locekļiem un personām, kas dzīvo ar klientu vienā mājsaimniecībā, ja nepieciešams, iesaistot minētās personas sociālās rehabilitācijas procesā.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

XVIII⁴. Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz profesionālās rehabilitācijas sociālos pakalpojumus

(Nodaļa MK 20.03.2007. noteikumu Nr.190 redakcijā, kas grozīta ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹⁶ Sociālā pakalpojuma sniedzējs nodrošina:

100.¹⁶1. iespēju iegūt profesionālo pamatizglītību, arodizglītību, profesionālo vidējo izglītību vai pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, nodrošina profesionālās pilnveides un tālākizglītības iespējas, kā arī iespēju atjaunot darbības, apvienojot individuālo sociālo rehabilitāciju ar medicīniskās rehabilitācijas elementiem atbilstoši klienta funkcionālajiem traucējumiem, spējām un attīstības līmenim, lai sasniegtu valsts profesionālās izglītības standartos un profesiju standartos noteiktos profesionālās izglītības mērķus;

100.¹⁶2. individuālu sociālās rehabilitācijas programmu, ņemot vērā invaliditātes atšķirīgos veidus un izpausmes (piemēram, zīmju valodas tulka nepieciešamība, Braila raksta lietošana apmācības procesā, tehnisko palīgīdzekļu izmantošana, darba vietas pielāgošana, konsultācijas un palīdzība sociālo problēmu risināšanā);

100.¹⁶3. kvalificētu pedagoģisko personālu, sociālos pedagogus, sociālos darbiniekus, psihologus, ergoterapeitus un medicīnisko personālu atkarībā no sociālā pakalpojuma saņēmēju skaita, viņu funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes un rakstura;

100.¹⁶4. telpu pieejamību klientiem ar pārvietošanās grūtībām;

100.¹⁶⁵ ēdināšanu un dienesta viesnīcas sociālos pakalpojumus;

100.¹⁶⁶ pilnvērtīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas;

100.¹⁶⁷ sagatavošanas kursu iepriekšējo zināšanu nostiprināšanai un komunikācijas prasmju pilnveidošanai klientiem, kuriem izvērtēšanas laikā pirms profesionālās izglītības iegūšanas ir konstatēts nepietiekams profesijas apgūšanai nepieciešamo pamatzināšanu līmenis;

100.¹⁶⁸ konsultatīvu atbalstu klientiem, kuri saņēmuši profesionālās rehabilitācijas kursu, bet tiem funkcionālo traucējumu dēļ ir grūtības patstāvīgi integrēties darba tirgū;

100.¹⁶⁹ klienta sociālās rehabilitācijas plāna izstrādi un īstenošanu;

100.¹⁶¹⁰ klienta dokumentu apkopošanu, izveidojot klienta lietu, kurā iekļauti šādi dokumenti:

100.^{1610.1} klienta vai tā likumiskā pārstāvja iesniegums;

100.^{1610.2} sociālā pakalpojuma saņemšanas pamatojums;

100.^{1610.3} klienta sociālās rehabilitācijas programma.
(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

100.¹⁷ Lai nodrošinātu sniegtā sociālā pakalpojuma efektivitāti un klientu iesaistīšanos darba tirgū, sociālā pakalpojuma sniedzējs sadarbojas ar darba devējiem, Nodarbinātības valsts aģentūru, klientu radniekiem, sabiedriskajām organizācijām, kuras pārstāv invalīdu intereses, un pašvaldībām, kuru administratīvajā teritorijā klients ir deklarējis dzīvesvietu.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289)

XVIII⁵. Prasības suņa pavadona pakalpojuma sniedzējiem
(Nodaļa MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

100.¹⁸ Personas ar redzes invaliditāti vajadzībām atbilstoša suņa pavadona sagatavošanai pakalpojuma sniedzējs nodrošina:

100.¹⁸ 1. suņu atlasī, iegādi, apmācību un turēšanu, ievērojot labturības prasības;

100.¹⁸ 2. obligātos un nepieciešamos veterināros pakalpojumus līdz suņa pavadona nodošanai potenciālajam klientam – suņa pavadona turētājam;

100.¹⁸ 3. suņa pavadona lietošanas un turēšanas rokasgrāmatas sagatavošanu valsts valodā un tās izsniegšanu suņa pavadona turētājam;

100.¹⁸ 4. suņa testēšanu, lai noteiktu tā atbilstību veicamajam darbam;

100.¹⁸ 5. suņa pavadona reģistrēšanu valsts aģentūrā "Lauksaimniecības datu centrs";

100.¹⁸ 6. suņa pavadona nodošanu patapinājumā, ja tas ir noteikts individuālās rehabilitācijas plānā un klients var nodrošināt suņa pavadona turēšanu atbilstoši darba dzīvnieku labturības prasībām, vai reģistrēšanu rindā, ja suns pavadonis nav pieejams;

100.¹⁸ 7. līguma sastādīšanu un parakstīšanu par suņa pavadona nodošanu patapinājumā, ja personai

saskaņā ar individuālās rehabilitācijas plānu ir piešķirts suns pavadonis. Līgumā nosaka suņa pavadona izmantošanas kārtību, suņa pavadona labturības prasības un suņa pavadona turētāja pienākumus;

100.¹⁸ 8. konsultācijas klientam par sadarbību ar suni pavadoni suņa patapinājuma periodā.

100.¹⁹ Suņa pavadona pakalpojuma sniedzējs nodrošina, ka suns pavadonis atbilst šādām prasībām:

100.¹⁹ 1. suns ir īpaši apmācīts, un par to ir izsniegta apliecība, kas apliecina suņa atbilstību veicamajam darbam;

100.¹⁹ 2. ja suns ir iegādāts ārvalstī, sunim ir dokumenti (suņa pavadona sertifikāts vai apliecinājums par atbilstību suņa pavadona darbam), kas apliecina suņa atbilstību veicamajam darbam;

100.¹⁹ 3. sunim ir atbilstošas atšķirības zīmes – aksesuāri (piemēram, kakla sikсна, iemaukti, apmetnītis) ar atstarojošiem elementiem un uzrakstu "Suns pavadonis";

100.¹⁹ 4. suns ir reģistrēts valsts aģentūrā "Lauksaimniecības datu centrs", un tam ir atbilstoša apliecība;

100.¹⁹ 5. suns ir apzīmēts ar mikroshēmu;

100.¹⁹ 6. suņa raksturs, veselības stāvoklis un uzvedība atbilst suņa pavadona pienākumu pildīšanai. Suns ir kastrēts/sterilizēts, un tam ir veiktas visas obligātās vakcinācijas.

XIX. Noslēguma jautājumi

(Nodaļa MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1008 redakcijā)

101. Sociālo pakalpojumu sniedzēji, kuri sociālo pakalpojumu sniegšanu uzsākuši līdz 2003.gada 7.jūnijam, nodrošina šo noteikumu 5.punktā minēto prasību izpildi ar 2014.gada 1.janvāri.

(Grozīts ar MK 21.04.2008. noteikumiem Nr.289; MK 11.08.2009. noteikumiem Nr.889)

102. Šo noteikumu 5.pielikumā minētie sociālo pakalpojumu sniedzēji, kuri atbilst normatīvajos aktos noteiktajām obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām, nodrošina šo noteikumu 29.1., 29.2., 30.4., 30.5.apakšpunktā un 36.punktā minēto prasību izpildi ar 2012.gada 1.jūliju.

(MK 25.06.2009. noteikumu Nr.627 redakcijā, kas grozīta ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

103. Līdz 2012.gada 31.decembrim sociālo pakalpojumu sniedzējs reizi trijos gados (nevis katru gadu) nodrošina šo noteikumu 2.4.apakšpunktā minēto kvalifikācijas celšanu darbiniekiem, kuri strādā ar klientiem.

(MK 11.08.2009. noteikumu Nr.889 redakcijā)

104. Sociālo pakalpojumu sniedzēji šo noteikumu 2.4.apakšpunktu, 7. un 8.¹ punktu, 42.⁴ 1. un 42.⁴ 2.apakšpunktu, 92.5., 92.6., 92.7. un 92.8.apakšpunktu, kā arī 100.³ 4., 100.³ 5. un 100.³ 6.apakšpunktu nepiemēro līdz 2012.gada 31.decembrim.

(MK 23.03.2010. noteikumu Nr.279 redakcijā)

Ministru prezidents E.Repše

Labklājības ministra vietā — izglītības un zinātnes ministrs K.Šadurskis

1.pielikums

Ministru kabineta

2003.gada 3.jūnija noteikumiem Nr.291

Riska novērtēšanas kritēriji

(Pielikums MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

I. Bērna raksturojums

(aizpildāms par katru bērnu atsevišķi)

Nr.p.k.	Riska faktori	Risks nepastāv	Zems līmenis	Vidējs līmenis	Augsts līmenis
1.	Bērna vecums	–	13–18	8–12	0–7
2.	Fiziskā un garīgā attīstība un sociālās prasmes	Fiziskās un garīgās attīstības traucējumu nav. Sociālās prasmes ir atbilstošas bērna vecumposmam un attīstībai	Viegli fiziskās un garīgās attīstības traucējumi. Ir lielākā daļa sociālo prasmju	Nozīmīgi fiziskās un garīgās attīstības traucējumi. Daļējs sociālo prasmju trūkums	Dziļi garīgās un fiziskās attīstības traucējumi. Būtisks sociālo prasmju trūkums
3.	Uzvedība	Normāla, vecumam adekvāta uzvedība	Mazsvarīgi uzvedības traucējumi	Ievērojami uzvedības traucējumi	Smagi uzvedības traucējumi
4.	Izglītība	Bērnā ir nodrošināta vecumam un attīstībai atbilstoša izglītība	Agrāk ir bijušas ar izglītības procesu saistītas problēmas	Pašlaik ir mazsvarīgas ar izglītības procesu saistītas problēmas. Mācīšanās, uzvedības problēmas, skolas kavējumi	Ir nozīmīgas ar izglītības procesu saistītas problēmas
5.	Atkarību izraisošu vielu lietošana	Bērns nesmēķē, nelieto alkoholu, narkotiskas vai toksiskas vielas, nav datoratkarības un atkarības no azartspēlēm	Agrāk ir bijuši regulāri atkarību izraisošu vielu lietošanas gadījumi	Pašlaik bieži lieto atkarību izraisošas vielas, kas ietekmē bērna uzvedību	Ir atkarība, kas negatīvi ietekmē bērnu. Bērns nav iesaistījies ārstēšanās programmā
6.	Līdzatkarība	Līdzatkarības nav	Agrāk bijusi līdzatkarība	Bērnā ir līdzatkarības problēmas. Bērns ir iesaistījies ārstēšanās programmā	Ir līdzatkarība, kas negatīvi ietekmē bērnu
7.	Atbilstoša veselības aprūpe	Tiek nodrošināta regulāra un atbilstoša kārtējā veselības aprūpe	Nav pietiekami nodrošināta kārtējā veselības un zobārstniecības aprūpe	Nav pietiekami nodrošināta atbilstoša veselības aprūpe ievainojuma vai slimības gadījumā. Bērns	Nav pietiekami nodrošināta ārstēšana kritiskās vai dzīvību apdraudošās situācijās, bērna svars un augums

				bieži slimo	neatbilst vecumam
8.	Pamatvajadzību nodrošinājums	Pārtikas, apģērba, pajumtes, higiēnas vajadzību atbilstošs nodrošinājums	Nepietiekams pamatvajadzību nodrošinājums bērnam rada nelielu kaitējumu vai diskomfortu	Nepietiekams pamatvajadzību nodrošinājums rada bērnam pieaugoša kaitējuma risku	Nepietiekams pamatvajadzību nodrošinājums rada risku bērnam izraisīt nozīmīgu kaitējumu vai ievainojumus
9.	Fiziskais apdraudējums vai bīstami objekti (priekšmeti) mājās vai dzīvesvietas apkārtējā vidē	Dzīves apstākļi ir droši	Dzīves apstākļi rada risku bērnam saslimt vai gūt virspusējus ievainojumus	Dzīves apstākļi rada risku bērnam gūt nozīmīgus ievainojumus, taču tiem, iespējams, nav nepieciešama ārstēšana	Briesmas apkārtējā vidē un mājās rada risku bērnam gūt nopietnus ievainojumus, un iespējams, ka būs nepieciešama bērna ārstēšana
10.	Pašaizsardzība	Bērns vēlas un ir spējīgs, ja nepieciešams, lūgt palīdzību ģimenē, pie draugiem vai attiecīgajās institūcijās	Bērnam ir atbilstošas prasmes, lai lūgtu palīdzību ģimenē, pie draugiem vai attiecīgās institūcijās	Bērnam nav atbilstošu paš aizsardzības prasmju	Bērns nav spējīgs sevi aizsargāt
11.	Bailes no vecākiem (citām personām) vai mājas apstākļiem	Bērns jūtas labi ar vecākiem (citām personām) un mājas apstākļos	Bērns izsaka vai izrāda nelielas bažas attiecībā uz vecākiem (citām personām) vai mājas apstākļiem	Bērns izrāda dusmas vai diskomfortu attiecībā uz vecākiem (citām personām) vai mājas apstākļiem	Bērns ir ļoti nobijies no vecākiem (citām personām) vai mājas apstākļiem. Bēg no mājām vai aprūpētājiem
12.	Uzraudzība	Uzraudzība ir atbilstoša bērna vecumam, attīstībai un veselības stāvoklim	Nepietiekama uzraudzība rada bērnam nelielu diskomforta vai kaitējuma risku (piemēram, vecāki vēlu nāk no darba)	Nepietiekama uzraudzība vai tās trūkums rada bērnam pieaugoša kaitējuma risku (piemēram, bērns tiek atstāts pie citām personām, kurām nav pilnvarojuma)	Nepietiekama uzraudzība vai trūkums rada bērnam risku gūt draudošu, nenovēršamu kaitējumu (piemēram, uzraudzību veic citas personas, bērns tiek atstāts viens vai vecāks nespēj nodrošināt pilnvērtīgu uzraudzību)
13.	Vecāku (citu	Vecāki, uzraugot	Vecāku (citu	–	Vecāku (citu

	personu) fiziska vardarbība pret bērnu	un aprūpējot bērnu, garantē bērnam drošību un pasargā viņu no traumām	personu) situatīva fiziska spēka lietošana pret bērnu kā audzināšanas metode, kas nav radījusi smagus miesas bojājumus		personu) fiziska spēka lietošana pret bērnu, kas radījusi vidēji smagus vai smagus miesas bojājumus
14.	Fiziski ievainojumi vai kaitējumi	Nav ievainojumu un ārstēšanās nepieciešamības	Virspusēji ievainojumi, brūces, veselības aprūpe nav nepieciešama	Smagi ievainojumi, ir nepieciešama veselības aprūpe	Smagi ievainojumi, nepieciešama ārstēšana
15.	Emocionāls kaitējums	Bērna veselības stāvoklim, vecumposmam un attīstībai atbilstoša uzvedība	Nelieli uzvedības traucējumi, kas saistīti ar vardarbību pret bērnu vai nepietiekamu bērna uzraudzību	Uzvedības traucējumi, kas saistīti ar vardarbību pret bērnu, pasliktinātas sociālās attiecības	Plaši emocionāli vai uzvedības traucējumi saistībā ar vardarbību pret bērnu vai nepietiekamu bērna uzraudzību
16.	Seksuālā vardarbība un ekspluatācija	Pieaugušais aizsargā nepilngadīgos no seksuālās vardarbības un ekspluatācijas	Pieaugušais lieto seksuālas divdomīgas (ierosinošas) piezīmes vai flirtē ar bērniem, neizmantojot tiešus seksuālus mēģinājumus vai fiziskus kontaktus	Pieaugušais veic seksuālus mēģinājumus vai iesaista bērnu fiziski un emocionāli apšaubāmā uzvedībā, bērnam ir vecumam neatbilstoša seksuālā uzvedība	Pieaugušais iesaista bērnu seksuālos kontaktos vai seksuāli izmanto bērnu
17.	Bērna resursu izmantošana sava labuma gūšanai	Pieaugušie neizmanto bērna resursus personīgā labuma gūšanai	Pieaugušie dažreiz izmanto bērna resursus, lai iegūtu materiālu palīdzību, mājokli, pakalpojumus vai gūtu kādu labumu sev	Pieaugušie regulāri izmanto bērna resursus, lai nodrošinātu savu labklājību (piemēram, valsts un pašvaldību pabalsti, kas domāti bērna vajadzību nodrošināšanai)	Pieaugušie iesaista bērnus pretlikumīgās darbībās, lai gūtu personīgu labumu (piemēram, ubagošana, zagšana)
18.	Laikposms, kad notikusi vardarbība vai bijusi	Izturēšanās pret bērnu ir atbilstoša, bērns nav bijis	Agrāk ir bijuši atsevišķi vardarbības vai nepietiekamas	Konstatēti atsevišķi vardarbības un/vai	Konstatēta atkārtota vai konkrētajā brīdī notiekoša

	nepietiekama uzraudzība, vai bērns ir bijis ārpusģimenes aprūpē	ārpusģimenes aprūpē	uzraudzības gadījumi, kad bērns ir saņēmis kāda veida psiholoģisko palīdzību, bet bērns nav bijis ārpusģimenes aprūpē	nepietiekamas uzraudzības gadījumi, bērns bijis ārpusģimenes aprūpē	vardarbība un/vai nepietiekama uzraudzība, bērns bijis ārpusģimenes aprūpē

II. Vecāka raksturojums

(aizpildāms par katru vecāku atsevišķi. Ja vecāki dzīvo šķirti, vērtē to vecāku, kas īsteno ikdienas aizgādību)

Nr. p.k.	Riska faktori	Risks nepastāv	Zems līmenis	Vidējs līmenis	Augsts līmenis
1.	Vecāka garīgā, fiziskā un emocionālā veselība	Vecāks ir fiziski, garīgi un emocionāli vesels, spējīgs pildīt vecāka lomu	Dažkārt ir nelieli fiziski, garīgi vai emocionāli vidēji traucējumi, kas ietekmē vecāka lomas pildīšanu	Fiziskās, garīgās vai emocionālās veselības traucējumi, kas nozīmīgi ietekmē vecāka lomas pildīšanu	Lieli fiziski, garīgi un emocionāli traucējumi padara vecāku par neatbilstošu vecāka lomas pildīšanai
2.	Atkarību izraisošu vielu lietošana	Nelieto atkarību izraisošas vielas	Agrāk ir bijusi atkarību izraisošu vielu lietošana, bet pašlaik tās nav. Vecāks iesaistījies ārstēšanās programmā. Pašlaik lieto atkarību izraisošas vielas, bet tas neietekmē bērna audzināšanu un aprūpi	Vecāka atkarību izraisošu vielu lietošana ietekmē bērna audzināšanu un aprūpi	Lieto atkarību izraisošas vielas, kas būtiski ietekmē vecāka lomas pildīšanu un/vai vecāks nav spējīgs parūpēties pats par sevi
3.	Līdzatkarība	Līdzatkarības nav	Agrāk ir bijusi līdzatkarība, bet pašlaik tās nav	Ir līdzatkarība, vecāks iesaistījies atbalsta programmā	Vecākam ir līdzatkarība, kas negatīvi ietekmē viņa funkcionēšanu un vecāka lomas pildīšanu
4.	Vecāka prasmes un zināšanas bērnu audzināšanā	Vecāks nodrošina bērnam draudzīgu vidi, spēj uzņemties un pildīt vecāka lomu, pieņemt un atbalsta bērnu,	Vecāks dažkārt izvirza bērnam neatbilstošas prasības vai viņam nav atsevišķu prasmju vai zināšanu, lai	Vecākam bieži (parasti) nav svarīgu zināšanu vai prasmju, viņš nevar pildīt vecāka lomu atbilstoši bērna	Vecākam kopumā nepietiek zināšanu un prasmju vai ir bērnam nepiemērotas prasības, vecāks nav spējīgs

		lieto bērna rīcībai adekvātus pamudinājumus	pildītu vecāka lomu	vecumam un attīstībai	uzņemties atbildību par bērna audzināšanu
5.	Vecāka un bērna savstarpējās attiecības	Drošas, stabilas un veselīgas vecāka un bērna savstarpējās attiecības	Dažreiz ir konfliktējošas vecāka un bērna savstarpējās attiecības	Vecāka un bērna attiecībās ir regulāri konflikti un/vai ir vāja vecāka piesaiste bērnam (reizēm nav pieķeršanās jūtu)	Acīmredzams piesaistes trūkums starp vecāku un bērnu, vecāks noraida bērnu, viņam nav pieķeršanās jūtu
6.	Vecāka reakcija uz bērna uzvedības traucējumiem	Vecāks atbilstoši (bez agresīvām metodēm) reaģē uz bērna uzvedības traucējumiem	Vecāks reizēm neatbilstoši reaģē uz bērna uzvedības traucējumiem	Vecāka reakcija uz bērna uzvedības traucējumiem izpaužas ar dusmām, satraukumu vai bezpalīdzīgumu un vienaldzību	Vecāks regulāri vardarbīgi un agresīvi reaģē uz bērna uzvedības traucējumiem
7.	Bērna aizsardzība no vardarbīgas personas vai bīstamām situācijām	Vecāks ir gatavs un spējīgs aizstāvēt bērnu no vardarbīgām personām un bīstamām situācijām	Vecāks ir gatavs, bet dažkārt nav spējīgs bērnu aizstāvēt no vardarbīgām personām un bīstamām situācijām	Bērna aizsardzībā nevar paļauties uz vecāku, jo viņš netic vai noliedz vardarbības vai citādi bīstamas situācijas	Vecāks atsakās vai nav spējīgs bērnu aizstāvēt, netic vardarbības atklāšanai, iedrošina vai atbalsta pāridarītāju un veicina vardarbības noliegšanu
8.	Vardarbība ģimenē, kas nav tieši vērsta pret bērnu	Vecāki atrisina konfliktus bez agresīvām metodēm	Ģimenē ir bijuši atsevišķi vardarbības gadījumi, kas nav radījuši ievainojumus	Ģimenē ir neregulāri vardarbības gadījumi, kuru dēļ ir radušies vai varētu rasties nelieli ievainojumi	Ģimenē ir atsevišķi vai atkārtoti vardarbības gadījumi, kuru dēļ ir vai var rasties nozīmīgi ievainojumi
9.	Vecāka bērnībā gūtā vardarbības vai nepietiekamas uzraudzības pieredze	Vecāks ir uzaudzis veselīgā un ģimeniskā vidē	Vecāka bērnības pieredzē ir vardarbības vai nepietiekamas uzraudzības gadījumi, pēc kuriem ir saņemta rehabilitācija vai cita palīdzība	Vecāka bērnības pieredzē ir atkārtoti vardarbības vai nepietiekamas uzraudzības gadījumi	Vecāka bērnībā ir bijuši ilgstoši vai smagi vardarbības vai nepietiekamas uzraudzības gadījumi
10.	Vecāka pamatvajadzību	Ir atbilstošs finanšu, pārtikas,	Ir īslaicīgs pamatvajadzību	Nepietiekams pamatvajadzību	Nepietiekams pamatvajadzību

	nodrošinājums	mājokļa un sadzīves priekšmetu nodrošinājums	nodrošinājuma trūkums, kas rada nelielu diskomfortu	nodrošinājums rada pieaugoša kaitējuma risku	nodrošinājums rada risku izraisīt būtisku kaitējumu
11.	Vecāka nodarbinātība	Vecāks ir nodarbināts	Vecāks strādā gadījuma rakstura darbus un/vai tam ir bezdarbnieka statuss	Vecāks ir bezdarbnieks, kaut arī viņam ir pieprasītas prasmes un iespējas iegūt darbu	Vecāks ir bezdarbnieks, viņam nav iespēju iegūt darbu
12.	Vecāka stress	Vecākam nav nozīmīgu stresu	Vecākam ir īslaicīgs un neliels stress, kas neietekmē vecāka lomas pildīšanu	Vecākam ir nozīmīgs stress vai notikušas pārmaiņas dzīvē (slimība, darba zaudējums), kas ietekmē bērna audzināšanu	Vecākam ir ilglaicīgs vai smags stress vai pārmaiņas dzīvē, kas būtiski ietekmē bērna audzināšanu
13.	Sociālais atbalsts vecākam	Vecāku atbalsta draugi, radi un/vai citas personas, vecāks izmanto pašvaldības un/vai nevalstisko organizāciju un citus resursus	Reizēm vecākam ir kontakti ar atbalsta personām, dažreiz izmanto pašvaldības un citus resursus	Reizēm vecākam ir konflikti ar atbalsta personām, viņš var izmantot, bet neizmanto pašvaldības resursus	Vecāks ir ģeogrāfiski vai sociāli izolēts pašvaldībā vai pašvaldības resursi nav pieejami
14.	Problēmas atzīšana	Vecāks atzīst problēmas, apzinās to smagumu un ir gatavs uzņemties atbildību	Vecāks daļēji atzīst problēmas un daļēji vēlas uzņemties zināmu atbildību	Vecākam ir pavirša izpratne par problēmām, neuzņemas atbildību par savu uzvedību	Vecākam nav izpratnes par problēmām vai tās pilnīgi noliedz un atsakās atzīt, kā arī uzņemties jebkādu atbildību par savu rīcību
15.	Sadarbība ar valsts, pašvaldību un citām institūcijām	Vecāks lūdz un pieņem attiecīgo dienestu darbinieku palīdzību un atbalsta sadarbību	Vecāks pieņem palīdzību, bet sadarbība ir neregulāra	Vecāks pieņem palīdzību, bet nesadarbojas	Vecāks ir vienaldzīgs, noraidošs vai naidīgs pret jebkuriem kontaktiem ar attiecīgo dienestu darbiniekiem un nepieļauj ģimenes kontaktēšanos ar tiem
16.	Iepriekšējā	Vecāks nodrošina	Iepriekš vecākam	Vecākam	Vecākam atņemtas

	pieredze bērnu aprūpē	bērnu aprūpi ģimenē	ir bijušas atņemtas bērnu aprūpes tiesības (pārtraukta vecāku vara) un pēc risku novērtēšanas aprūpes tiesības ir atjaunotas	atņemtas aprūpes tiesības (pārtraukta vecāku vara) uz citiem bērniem	aizgādības tiesības (atņemta vecāku vara) uz citiem bērniem

2.pielikums

Ministru kabineta

2003.gada 3.jūnija noteikumiem Nr.291

(Pielikums MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

Riska novērtējuma anketa

Lietas numurs _____

Personu dati

Māte

Tēvs

Bērni

Dzīvesvietas adrese

(deklarētā dzīvesvieta)

(faktiskā dzīvesvieta)

Novērtēšana veikta

(datums)

Riska novērtēšana veikta

pirmreizēji
atkārtoti

Iepriekšējā riska
novērtēšana veikta

(datums)

Riska novērtēšanu veica

(amats, vārds, uzvārds)

Riska novērtēšanā piedalījās:

(amats, vārds, uzvārds)

(amats, vārds, uzvārds)

I. Bērna raksturojums

(aizpildāms par katru bērnu atsevišķi)

Nr.p.k.	Riska faktori	Risks nepastāv	Riska līmenis	Piezīmes (papildu informācija)
1.	Bērna vecums			
2.	Fiziskā, garīgā un sociālā attīstība			
3.	Uzvedība			
4.	Izglītība			
5.	Atkarības izraisošo vielu lietošana			
6.	Līdzatkarība			
7.	Atbilstoša veselības aprūpe			
8.	Pamatvajadzību nodrošinājums			
9.	Fiziskais apdraudējums vai bīstami objekti (priekšmeti) mājās vai dzīvesvietas apkārtējā vidē			
10.	Pašaizsardzība			
11.	Bailes no vecāka (citām personām) vai mājas apstākļiem			
12.	Bērna uzraudzība			
13.	Vecāka (citu personu) fiziska vardarbība pret bērnu			
14.	Fiziski ievainojumi vai kaitējumi			
15.	Emocionāls kaitējums			
16.	Seksuālā vardarbība un ekspluatācija			
17.	Bērna resursu izmantošana sava labuma gūšanai			
18.	Laikposms, kad notikusi vardarbība vai bijusi nepietiekama uzraudzība, vai bērns ir bijis ārpusģimenes aprūpē			

Secinājumi par bērna risku izvērtējumu

Rehabilitācijas plānā iekļaujamās darbības bērna personisko interešu nodrošināšanā

Risku novērtēšanā iesaistītās personas (paraksts, vārds, uzvārds):

II. Vecāka raksturojums
(aizpildāms par katru vecāku atsevišķi)

(vārds, uzvārds)

Nr.p.k.	Riska faktori	Risks nepastāv	Riska līmenis	Piezīmes (papildu informācija)
1.	Vecāka garīgā, fiziskā vai emocionālā veselība			
2.	Atkarību izraisošo vielu lietošana			
3.	Līdzatkarība			

4.	Vecāka prasmes un zināšanas bērnu audzināšanā			
5.	Vecāka un bērnu savstarpējās attiecības			
6.	Vecāka reakcija uz bērna uzvedības traucējumiem			
7.	Bērna aizsardzība no vardarbīgas personas (vai citām personām) vai bīstamām situācijām			
8.	Vardarbība ģimenē, kas nav tieši vērsta pret bērnu			
9.	Vecāka bērnībā gūtā vardarbības vai nepietiekamas uzraudzības pieredze			
10.	Vecāka pamatvajadzību nodrošinājums			
11.	Vecāka nodarbinātība			
12.	Vecāka stress			
13.	Sociālais atbalsts vecākam			
14.	Problēmas atzīšana			
15.	Sadarbība ar valsts un pašvaldību institūcijām			
16.	Iepriekšējā pieredze bērnu aprūpē			

Secinājumi par vecāka risku izvērtējumu

Rehabilitācijas plānā iekļaujamās darbības bērna personisko interešu nodrošināšanā

Risku novērtēšanā iesaistītās personas (paraksts, vārds, uzvārds):

3.pielikums
Ministru kabineta
2003.gada 3.jūnija noteikumiem Nr.291
(Pielikums MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

Bērnu reģistrs (paraugs)

Nr.p.k.	Bērna vārds, uzvārds	Personas kods	Iepriekšējās dzīvesvietas adrese	Ziņas par piederīgajiem			Ievietošanas pamatojums, to apliecinošie dokumenti	Iestāšanās datums	Persona, kura bērnu pieņēmusi (vārds, uzvārds, amats, paraksts)	Dati par sniegšanu
				mātes vārds, uzvārds, personas kods, adrese , tālrunis	tēva vārds, uzvārds, personas kods, adrese , tālrunis	citi piederīgie (vārds, uzvārds, kontaktf ormācija)				

Piezīme. Pēc bērnu aprūpes institūcijas izvēles žurnālu var papildināt ar citām ziņām par bērnu.

4.pielikums
Ministru kabineta
2003.gada 3.jūnija noteikumiem Nr.291
(Pielikums MK 08.03.2011. noteikumu Nr.181 redakcijā)

Klientu reģistrs (paraugs)

Nr.p.k.	Klienta vārds,	Personas kods	Iepriekšējās dzīvesvietas	Ziņas par piederīgajiem	Ievietošanas pamatojums, to	Iestāšanās datums	Persona, kura klientu	Dati par pakalpoj sniegšanas izbeig

	uzvārds		adrese		apliecinošie dokumenti		pieņēmusi (vārds, uzvārds, amats, paraksts)	izstāšanās datums, iemesls, to apliecinošs dokuments	jau dzīves adr

Piezīme. Pēc pieaugušo aprūpes institūcijas izvēles žurnālu var papildināt ar citām ziņām par klientu.

5.pielikums

Ministru kabineta

2003.gada 3.jūnija noteikumiem Nr.291

Sociālo pakalpojumu sniedzēji

(Pielikums MK 25.06.2009. noteikumu Nr.627 redakcijā; pielikuma numerācija grozīta ar MK 08.03.2011. noteikumiem Nr.181)

1. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”.

2. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca”.

3. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Slimnīca “Ģintermuiža””.

4. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”.

5. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca “Ainaži””.

6. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Aknīstes psihoneiroloģiskā slimnīca”.

7. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Piejūras slimnīca”.